

מי אמר רבי יהושע שתייהן כאחת ורמינהו חבית של תרומה וכו'. משנה זו הובאה לעיל (טו, א), וכן הובא שם החילוק (המובא בגמ' להלן) בין איבוד בגרמא לבין איבוד בידים, וראה ביאורו שם (ד"ה חבית, ואילך).

גרמא אין בידים לא, ונמצא שיש סתירה בין מה שהתיר רבי יהושע במשנתו לשרוף תרומה תלויה עם הטמאה, לבין מה שאסר רבי יהושע במשנה בתרומות לטמא בידים תרומה תלויה (רש"י), ואין ליישב שלא התיר רבי יהושע אלא במשנתו שעוסקת בערב פסח שהתרומה הולכת לאיבוד, ואילו המשנה בתרומות מדברת על שאר ימות השנה, שכיון שרבי יהושע במשנתו מתיר רק תלויה ולא טהורה, משמע שלדעתו מותר לטמא תרומה תלויה גם בידים (תוס' ד"ה מי, ע"פ תוס' רבינו פרץ).

מי אמר רבי יהושע גרמא אין בידים לא ורמינהו חבית של תרומה וכו'. גם משנה זו הובאה לעיל (שם טו, א) והתבארה בביאורו שם (ד"ה שאם, ואילך).

שאני התם דאיכא הפסד חולין וכו'. ראה ביאורו לעיל (טו, ב ד"ה שאני, ואילך).

מוזהר רבי אליעזר לרבי יהושע וכו'. ולקמן (כא, א) תשאל הגמ' על ברייתא נוספת שהאמרה דברים דומים, שמהראוי לומר להיפך שרבי יהושע מודה לרבי אליעזר, ותשובות הגמ' שם מתאימות גם ליישוב ברייתא זו (רש"י, ע"פ תוס' רבינו פרץ להלן שם).

יין נמי ראוי לזילוף, שמוותר ליהנות מיין של תרומה טמאה בזמן שמאבדו מהעולם על ידי הזילוף, כדרך שמוותר ליהנות מתרומה טמאה בשעת שריפתה (רבינו דוד). והטעם שמזלפים יין טמא למרות שתורמה טמאה דינה בשריפה [מדאורייתא או מדרבנן (ראה תוס' שבת כה, א ד"ה כך)], היינו משום שיין אינו ראוי לשריפה (תוס' ד"ה ראוי), שמשקים שמשליכים אותם לאש אינם נשרפים אלא מתייבשים ומתאדים (קהלות יעקב תמורה, טו), ותרומה טמאה שאינה ראויה לשריפה דינה בקבורה (תוס' הנ"ל), וזילוף היין על גבי קרקע זהו קבורתו (תוס' רבינו פרץ). ויש סוברים, שתורמה טמאה שאי אפשר לשורפה אין צריכים דוקא לקבורה, כיון שהיא מותרת בהנאה, ולכן מותר לזלפה [שדוקא בערלה ובכלאי הכרם שהם איסורי הנאה, שנינו (תמורה לג, ב) שכאשר אי אפשר לשורפם דינם בקבורה] (ראה רש"י תמורה שם ד"ה את, ע"פ רש"י שם; ראה תוס' שבת כה, א ד"ה כך).

■ **להלכה,** המנהג בזמננו להקל שלא להצריך לשרוף תרומה טמאה, שכיון שזהו טורח שבבילנו חוששים שיבוא לידי תקלה, אבל אסור לקלקל את התרומה בידים, אלא יעטפנה בנייר ויכניסנה לאשפה, ויין של תרומה אין שופכים לכיור או לבית הכסא, שיורד לביב ונחשב לבזיון, אלא ישליכנו בחוץ על גבי קרקע, במקום שאין דורסים שם (ראה דרך אמונה תרומות ב, קלט ציה"ל שם שצח-שצט). [דין חשש תקלה, וזילוף ביין טמא, להלכה, ראה להלן].

ומכל מקום, יין של תרומה טהורה הראוי לשתיה, אסור לזלפו (ראה רש"י בכורות לג, ב ד"ה רבי יהושע; דרך אמונה מעשר שני ג ציה"ל קטז. וראה גמ' ב"ק קב, א לענין שביעית).

שמן נמי אתי ביה לידי תקלה, שכיון שהדרך להדליקו מעט מעט, עלול לבוא בו לידי תקלה (דרך אמונה תרומות יב ציה"ל קנב, ע"פ רש"י להלן לג, ב; מאירי שם).

רב חסדא רמי פיסקא אפיסקא וכו'. **הקדמה:** הגמ' חוזרת לדברי רבי יוסי בסוף המשנה לעיל (יד, א), שאומר שלדעת רבי יהושע מותר בערב פסח לשרוף תרומה תלויה יחד עם תרומה טמאה ודאי [בניגוד לדעת רבי אליעזר שאוסר], ומקשה הגמ' סתירה לכך מברייטא [שהובאה כבר בגמ' לעיל (טו, א)], שאמר רבי יוסי בפשיטות שאסור לעשות כן, ולא אמר שלפי רבי יהושע מותר.

אם על הפקר שנטמא בולד הטומאה ששורפין אותו עם הפקר שנטמא באב הטומאה - שהבשר נטמא בשני לטומאה [שהוא 'ולד ולד הטומאה'] ונעשה שלישי לטומאה, ובשריפתו יחד עם אב הטומאה נוספה בו טומאת שני לטומאה (ראה גמ' לעיל יד, א).

שמן יבא אליהו ויטהרם, ראה ביאורו לעיל (טו, א ד"ה אבל).

הא רבי שמעון ואליבא דרבי יהושע הא רבי יוסי ואליבא דרבי יהושע, שהמשנה שנויה כדעת רבי שמעון, שלדעתו מתיר רבי יהושע לשרוף תרומה תלויה עם תרומה טמאה, ואילו הברייטא שנויה כדעת רבי יוסי, שלדעתו אסור רבי יהושע לשרוף תרומה תלויה עם תרומה טהורה (רש"י). שלדעת רבי שמעון סובר רבי יהושע שאין חיוב כלל לשמור שלא יטמא תרומה תלויה, ואפילו בידים מותר לטמאה, ואילו לפי רבי יוסי סובר רבי יהושע שגם תרומה תלויה צריכה שימור, שמא יבוא אליה ויטהרנה (פני יהושע).

ושורפין תרומות טמאות תלויות וטהורות דברי רבי מאיר, שרבי מאיר לשיטתו (במשנה לעיל יד, א) שמוותר לשרוף בערב פסח תרומה טהורה יחד עם הטמאה (רש"י), וכדעת ריש לקיש (ראה ביאורו לעיל טו, ב ד"ה אמר) שגדר ההיתר של רבי מאיר הוא משום שהתרומה הולכת לאיבוד, וממילא ההיתר נאמר גם בערב פסח שחל להיות בשבת כאשר ידוע שלא יהיו עוד אוכלים לתרומה זו (צל"ח אות קמז, שבהכרח לפרש כן את דברי רש"י כאן). ואף לדעת הסוברים שלא התיר רבי מאיר לשרוף תרומה קודם זמן האיסור (ראה תוס' לעיל טו, ב ד"ה נימא), היינו דוקא בערב פסח שחל בימות החול, שהחמירו חכמים כיון שיכול למצוא אוכלים הרבה, אבל כאן מדובר בערב פסח שחל להיות בשבת ולא החמירו חכמים בדבר (מרומי שדה).

ותלויה בפני עצמה, והוא הדין שאם יש לו כמה תרומות תלויות יכול לשורפן יחד, למרות שיתכן שאחת מהן טהורה ואחת מהן טמאה (רדב"ז אלף תקיז), לפי שיש 'ספק ספקא' שמא שתיהן טהורות או שמא שתיהן טמאות (שפת אמת). וראה שם וברדב"ז שם הרחבה בביאור הענין).

על התלויה ועל הטהורה ששורפין, שכיון שלא הוחזקה כתרומה טמאה, אינו נראה כמטמא בידים (רש"י), שהאיסור לטמא תרומה שהולכת לאיבוד אינו אלא מדרבנן, ולא גזרו אלא באופן שנראה כמטמא בידים (ראש יוסף, והתקשה ממשמעות רש"י לקמן ד"ה על מה, שמשמע שלרבי אליעזר האיסור מדאורייתא).

ורבי יהושע אומר שתייהן כאחת, שלדעתו אין חיוב לשמור על תרומה תלויה מטומאה (רש"י), והוא הדין שמוותר לשורפה, אלא שנקראת 'תלויה' [על שם שאינה נאכלת ואינה נשרפת] כיון שאין חיוב לשורפה (תוס' ד"ה הא), שחיוב שריפה אינו אלא מדרבנן, וספק דרבנן להקל (ראה קובץ שיעורים לעיל אות עג, שכן היה ניתן לפרש את דברי תוס', אלא שהתקשה שטוס' בשבת כה, א ד"ה כך, הסתפקו בדבר זה, וכן התקשה בשערי ישר שער הספקות, יא).